

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Ladislava Hejtmánka a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **Ing. Z. K.**, zast. JUDr. Jiřím Mazalem, advokátem se sídlem v Písku, Národní Svobody 26/181, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, odbor dopravy a silničního hospodářství, se sídlem v Českých Budějovicích, U Zimního stadionu 1952/2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 7. 2006, č. j. 10 Ca 9/2005 - 72,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále také jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadl shora uvedené pravomocné usnesení krajského soudu, kterým bylo zastaveno řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále krajský soud) ze dne 6. 4. 2005, č. j. 10 Ca 9/2005 - 27, z důvodu nezaplacení soudního poplatku, a zároveň bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení. Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že stěžovatel podal kasační stížnost proti zmíněnému rozsudku, čímž mu vznikla povinnost podle ust. § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“). Poplatek nebyl uhrazen, proto vyzval soud stěžovatele, aby poplatek zaplatil. Usnesení převzal právní zástupce stěžovatele dne 6. 5. 2005, ani po této výzvě však soudní poplatek uhrazen nebyl, ač o důsledcích nezaplacení soudního poplatku byl stěžovatel poučen. Krajský soud tedy podle ust. § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích řízení o kasační stížnosti zastavil.

Stěžovatel napadl toto usnesení v celém rozsahu, domáhal se jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Důvod kasační stížnosti vymezil podle ust. § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť napadené usnesení považuje za nezákonné. Podle jeho názoru k vydání napadeného usnesení nebyl dán zákonný důvod, neboť krajský soud stěžovatele k úhradě soudního poplatku nevyzval a o důsledcích jeho nezaplacení jej nepoučil. V řízení ve věcech soudních poplatků se postupuje podle občanského soudního řádu, jestliže zákon o soudních poplatcích či jiný právní předpis nestanoví jinak (ust. § 13a zákona o soudních poplatcích), soudní řád správní takové řízení neupravuje. Stěžovatel tvrdí, že pro řízení ve věcech soudního poplatku žádného zástupce neměl, a pokud krajský soud výzvu k zaplacení soudního poplatku doručil někomu jinému, porušil ust. § 17 odst. 4 písm. b), odst. 7 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní“). Podle názoru stěžovatele je splnění poplatkové povinnosti úkonem hmotněprávním a vzhledem k ust. § 45 zákona o správě daní jednáním nezastupitelným. Proti napadenému usnesení podal stěžovatel současně námitku podle ust. § 52 zákona o správě daní (neboť se domnívá, že se jedná o řízení vymáhací a zajišťovací), proto podle jeho názoru napadené rozhodnutí nenabýlo právní moci a krajský soud by je měl zrušit.

Z obsahu soudního spisu je patrné, že krajský soud rozsudkem ze dne 6. 4. 2005, č. j. 10 Ca 9/2005 - 27, zamítl žalobu stěžovatele a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel prostřednictvím svého zástupce dne 4. 5. 2005 k poštovní přepravě kasační stížnost. Současně krajskému soudu zaslal plnou moc pro advokáta JUDr. Jiřího Mazala ze dne 4. 5. 2005, aby jej „zastupoval před Nejvyšším správním soudem v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 4. 2005, 10 Ca 9/2005 - 27, a aby v této věci činil právní úkony, podával návrhy a žádosti a přijímal doručované písemnosti“.

Krajský soud zaslal stěžovateli usnesení vz. 064 a 072 o. s. ř. k zaplacení soudního poplatku ve výši 3000 Kč. Toto usnesení bylo doručeno poštou dne 10. 5. 2005 zástupci stěžovatele JUDr. Jiřímu Mazalovi.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti (ust. § 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), když neshledal skutečnosti, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (zmatečnost řízení před soudem, zatížení řízení před soudem vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí – ust. § 109 odst. 3 s. ř. s.), důvodnost podané kasační stížnosti posoudil takto.

Podle ust. § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížností zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

Podle ust. § 42 odst. 2 soudního řádu správního, má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim.

Podle ust. § 54 odst. 5 soudního řádu správního, rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci. Podle ust. § 55 odst. 5 soudního řádu správního, o usnesení platí přiměřeně ustanovení o rozsudku.

Podle ust. § 13a zákona o soudních poplatcích, soudy vedou evidenci poplatkových povinností, jejich úhrad nebo zániků a z toho vyplývajících přeplatků či nedoplatků. V řízení ve věcech poplatků rozhoduje a postupuje soud podle občanského soudního řádu, jestliže tento zákon, popřípadě zvláštní předpis nestanoví jinak.

V dané věci je zásadní kasační námitkou posouzení, zda výzva k zaplacení soudního poplatku, včetně poučení o následcích nezaplacení soudního poplatku, byla řádně doručena stěžovateli. Při výkladu doručení této výzvy se judikatura jak správních soudů, tak i Ústavního soudu, s ohledem na přijetí soudního řádu správního, ustálila na právním názoru, že zaplacení soudního poplatku není úkonem, který má osobně vykonat účastník řízení, výzva k zaplacení soudního poplatku se proto doručuje podle § 42 odst. 2 s. ř. s. pouze jeho zástupci. Za stávající úpravy správního soudnictví není tímto postupem omezen přístup k soudu (srov. publikovaný rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2 Afs 187/2004 - 69, uveřejněný pod č. 726/2005 Sb. NSS, usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. II. ÚS 671/02).

Z obsahu soudního spisu jednoznačně plyne, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu zastoupen advokátem (jak je nadevší pochybnost patrné ze shora citované plné moci), a proto krajský soud nijak nepochybil, když výzvu k zaplacení soudního poplatku z podané kasační stížnosti doručil pouze tomuto zástupci. Jak bylo shora uvedeno, zaplacení soudního poplatku není úkonem, který by musel osobně vykonat účastník řízení, aby muselo být doručováno i přímo účastníkovi (ust. § 42 odst. 2 s. ř. s.). Za této situace tak byla výzva k zaplacení soudního poplatku řádně doručena, a kasační stížnost je tak v této části nedůvodná.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou ani další část kasační stížnosti, v níž stěžovatel uváděl, že řízení ve věci soudního poplatku z kasační stížnosti je řízením jiným od řízení o kasační stížnosti, že toto řízení je plně upraveno zákonem o správě daní, a že pro toto jiné řízení stěžovatel žádného zástupce neměl. Takový právní názor je namístě odmítnout jako nesprávný.

Jak bylo shora uvedeno, v řízení ve věcech poplatků se postupuje podle občanského soudního řádu, jestliže zákon o soudních poplatcích nebo zvláštní právní předpis nestanoví jinak (ust. § 13a zákona o soudních poplatcích). Toto řízení ve věcech poplatků však nelze vytrhávat z celkové souvislosti a koncepce celé právní úpravy soudních poplatků. Jak již správně v odůvodnění napadeného usnesení uvedl krajský soud, pro založení povinnosti zaplatit soudní poplatek nelze vyčleňovat pouze zaslání příslušné výzvy a poučení (tedy podmínky procesního charakteru), ale zejména zákonné podmínky pro povinnost poplatků zaplatit (tedy podmínky hmotněprávní, tedy ty, které přímo stanoví právní předpis pro vznik, trvání či zánik příslušného právního vztahu). Pokud tyto zákonné podmínky nejsou splněny (tedy podání kasační stížnosti, ztotožnění osoby poplatníka), pak i kdyby soud výzvu k zaplacení soudního poplatku zaslal (a splnil by tak procesní povinnost), nejedná se o plnění poplatkové povinnosti podle tohoto zákona, neboť chybí hmotněprávní základ pro takové plnění. Jinými slovy řečeno, podáním kasační stížnosti vznikla stěžovateli poplatková povinnost podle ust. § 4 odst. 1 písm. d) zákona o soudních poplatcích, a krajský soud jej pouze vyzval ke splnění této povinnosti. Podání kasační stížnosti je zákonnou podmínkou pro

zaplacení soudního poplatku, a proto nelze oddělovat řízení ve věcech poplatků od samotného řízení o kasační stížnosti. Jak bylo shora uvedeno, stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, a v tomto řízení mu příslušná poplatková povinnost vznikla. Proto nelze rozdělovat řízení o kasační stížnosti a řízení o zaplacení soudního poplatku z podané kasační stížnosti, neboť se jedná o stále jedno řízení, pro jehož vedení zákon stanoví různé podmínky (např. zaplacení soudního poplatku, zastoupení advokátem či jiné).

Pokud stěžovatel namítal, že v daném řízení se mělo postupovat při doručování podle zákona o správě daní, pak taková námitka není důvodná. Jak bylo shora uvedeno, v řízení ve věcech poplatků se postupuje především podle zákona o soudních poplatcích, občanského soudního řádu, soudního řádu správního a zákona o správě daní. Jak bylo shora uvedeno, soudní řád správní má aplikační přednost v otázce doručování, proto je nutné postupovat nejprve podle něho, a pouze v případě, že soudní řád správní žádnou úpravu nemá, je možné při výkladu postupovat jinými prostředky. K možnosti aplikace soudního řádu správního v řízení ve věcech poplatků se již vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve shora citovaném publikovaném rozhodnutí, a proto na něj v této věci soud odkazuje.

V poslední části kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že v daném případě se jedná o úkon správce daně v souvislosti s řízením vymáhacím a zajišťovacím, kde je přípustná námitka podle ust. § 52 odst. 1 zákona o správě daní, kterou stěžovatel uplatnil a proto podle něho napadené usnesení do rozhodnutí o této námitce (která není adresována Nejvyššímu správnímu soudu) není v právní moci.

Nejvyšší správní soud považuje tuto námitku za nedůvodnou. Nejprve je nutné uvést, že Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší posuzovat, zda se jedná o úkon správce daně v souvislosti s řízením vymáhacím a vyměřovacím, případně posuzovat námitku proti takovému úkonu podle ust. § 52 zákona o správě daní. Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti však musí posoudit, zda napadené usnesení nabylo právní moci, a zda jsou tak vůbec splněny podmínky řízení pro projednání kasační stížnosti (neboť kasační stížnost je přípustná toliko proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví – srov. ust. § 102 s. ř. s.).

Jak bylo shora uvedeno, ve správním soudnictví podle úpravy soudního řádu správního usnesení, stejně jako rozsudek, nabývá právní moci doručením účastníkům (ust. § 54 odst. 5 s. ř. s., za použití ust. § 55 odst. 5 s. ř. s.). Z obsahu spisu vyplývá (a stěžovatel to ani nijak nerozporuje), že napadené usnesení mu bylo doručeno (a bylo doručeno i žalovanému). Tím toto usnesení nabylo právní moci dne 20. 7. 2006 podle doložky právní moci na něm vyznačené podle shora uvedených zákonných ustanovení. V daném případě nelze vycházet při posouzení nabytí právní moci z ustanovení zákona o správě daní, neboť napadené usnesení bylo vydáno podle soudního řádu správního, který tak má v daném případě aplikační přednost. Pokud stěžovatel namítá, že soudní poplatek zaplatil dříve než napadené usnesení nabylo právní moci, pak k tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že podle obsahu spisu napadené usnesení nabylo právní moci dne 20. 7. 2006, přičemž stěžovatel zaplatil soudní poplatek dne 8. 8. 2006. Proto nebyl důvod, aby krajský soud postupoval podle ustanovení § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, protože podle citovaného ustanovení usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci.

Ze všech těchto důvodů byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta (ust. § 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ust. § 120 s. ř. s., kdy by k jejich náhradě měl právo ve věci úspěšný žalovaný, tomu však tyto náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu